

[%80%D1%82%D0%B0%D1%86%20%D1%8F%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%20%D0%B2%20.pdf](#)

4. Петренко, С.М. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем: монографія / С.М. Петренко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 290 с.
5. Черноіваненко А. В. Інформаційне забезпечення підготовки прийняття та реалізації управлінських рішень: теоретичний підхід до визначення поняття [Електронний ресурс] / А.В. Черноіваненко, В.В. Галуцько. - Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/conf/2009-1/doc/35.pdf>

The article deals with the necessity of management of information and communication support of the enterprise. Make general approaches to understanding information support. Communication support is explored through the study of the category of communication.

Key words: information and communication support, communication, information and communication technologies

УДК 338.45.01

Хаустова К.М.
к.е.н., ст. викладач кафедри
менеджменту та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет
Анталовська О.В.
магістр 2 курсу, групи Мн-21,
Мукачівський державний університет

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ГАЛУЗІ

У статті досліджено наукові підходи до визначення економічної стабільності. Систематизовано показники та обґрунтовано методичні підходи до оцінювання економічної стабільності розвитку галузей економіки. Простежено основні тенденції розвитку підприємств з виробництва деревини та виробів з деревин, здійснено порівняльну оцінку їх економічної стабільності в умовах динамічних макроекономічних змін.

Ключові слова: економічна стабільність, розвиток, прибуток, інвестиції, обсяги виробництва.

Економічна стабільність та розвиток підприємств все більше залежить від здатності змінюватися та пристосовуватися до перманентно змінних умов зовнішнього середовища, зберігаючи при цьому певний рівень прибутковості, обсягів виробництва і реалізації продукції та здатність виконувати соціальні функції. В умовах економічних, геополітичних та соціальних трансформацій, що характерні для сучасного етапу розвитку вітчизняної економіки проблеми забезпечення стабільного функціонування і розвитку підприємств та галузей набувають особливої актуальності.

Проблемам оцінювання та забезпечення економічної стабільності розвитку підприємств у ринковій економіці присвячено багато наукових досліджень. Зокрема, Люченко Н. під економічною стабільністю підприємства розуміє стан, обумовлений сукупністю властивостей найважливіших складових елементів суб'єкта господарювання: виробничої діяльності, організаційної роботи, фінансово-грошового обігу, матеріально-технічної бази, ресурсного забезпечення, кадрового та інтелектуального потенціалів [6]. У свою чергу Окладський П. В. наголошує, що економічна стабільність передбачає насамперед відповідність (адекватність) параметрів стану системи (підприємства) стану зовнішнього та внутрішнього середовища, що забезпечує його ефективне функціонування в умовах збурюваних впливів [7, с.176]. Автори Ілляшенко С. [4], Козаченко Г. [5] та ряд інших дослідників ототожнюють поняття економічної стабільності й економічної безпеки та пропонують ряд методичних підходів щодо її оцінки.

Науковці Романишин М. та Шпак Н. розглядають економічну стабільність підприємства під кутом зору його здатності в умовах прояву дестабілізаційних чинників бізнес-середовища ефективно здійснювати виробничо-господарську діяльність, формувати якісний стратегічний потенціал, підтримувати заданий рівень конкурентоспроможності та результативності у довгостроковій перспективі з економічною вигодою та фінансовою незалежністю для підприємства [8].

Незважаючи на значний науковий доробок, окремі питання, пов'язані з дослідженням економічної стабільності підприємств деревообробної галузі на сьогоднішній день потребують більш детального розгляду.

Метою написання статті є обґрунтування методичних підходів та оцінювання економічної стабільності розвитку підприємств деревообробної галузі.

Аналіз наукових праць з досліджуваної проблематики дозволив зробити висновок, що поняття адаптивності та стабільності функціонування підприємств економіки є тісно взаємопов'язаними. Так, економічна

стабільність розвитку підприємства у змінних умовах середовища є наслідком відповідних механізмів адаптації. У той же час підприємства, що мають високі адаптивні можливості, що базуються насамперед на розробленні і впровадженні нових технологій, продуктів, методів управління персоналом та фінансовими ресурсами досягають вищих від показників стабільності здобутків, що в широкому значенні ілюструють їх розвиток.

Таким чином, на підставі узагальнення досліджених підходів, під економічною стабільністю економічного розвитку запропоновано розуміти довгострокове функціонування підприємств галузі в межах незначних відхилень, що виникають під впливом зовнішніх факторів.

Економічна стабільність підприємств деревообробної галузі залежить від впливу ряду макроекономічних та галузевих чинників. До найбільш релевантних макроекономічних чинників можна віднести: динаміка ВВП, рівень інфляції, рівень національної валюти, рівень доходів населення, ставка позикового відсотку тощо. Вказані фактори здійснюють опосередкований вплив на розвиток всіх галузей реального сектору економіки. Зважаючи на це, у якості інструменту оцінювання стабільності розвитку деревообробних підприємств у роботі пропонується використовувати порівняльні темпи приросту економічних індикаторів підприємств галузі з аналогічними індикаторами розвитку промисловості протягом досліджуваного періоду.

У якості основних індикаторів економічної стабільності обрано найбільш узагальнюючі показники розвитку галузі: обсяги виробництва і реалізації продукції, обсяги отриманого прибутку та капітальні інвестиції як основне джерело забезпечення стабільного функціонування підприємств у перспективі. Загальним показником стабільності функціонування галузі є індекси приросту ключових показників розвитку підприємств протягом досліджуваного періоду, що проілюстровано на рис. 1.

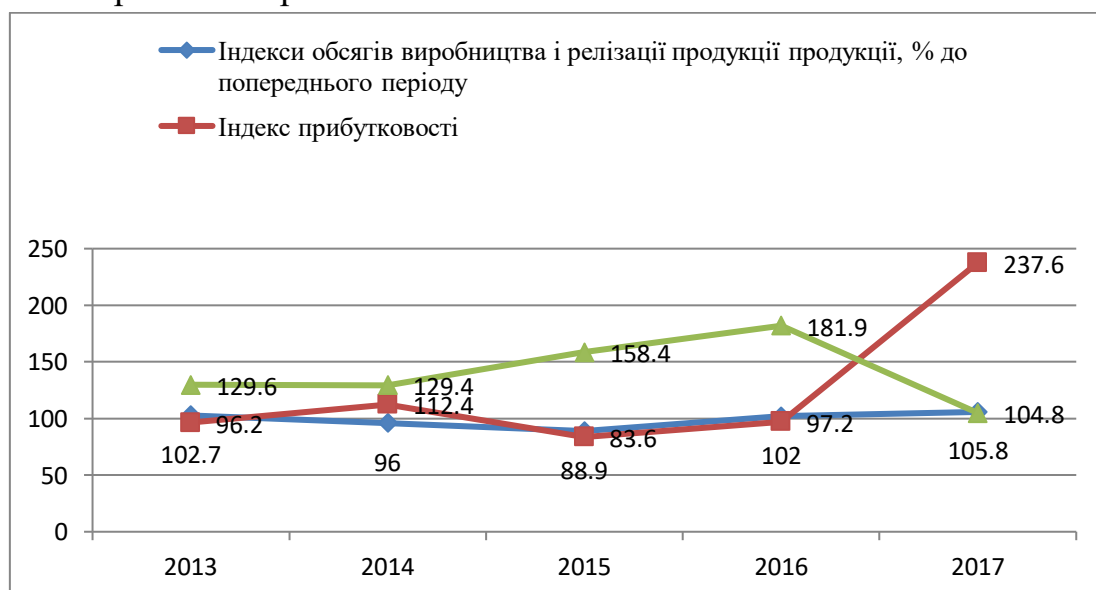

Рис.1. Індекси економічних показників розвитку підприємств деревообробної галузі, % до попереднього періоду

Джерело: розраховано авторами за даними державної служби статистики України [2;3]

Аналізуючи індекси приросту основних економічних показників господарської діяльності підприємств з вироблення виробів з деревини, можна відмітити деяке погіршення результатів їх економічної діяльності у 2014-2015 роках, що пов'язано насамперед з кризовими явищами в економіці (значна девальвація національної валюти, скорочення ВВП, зниження купівельної здатності населення), тимчасовою окупацією територій та втратою частини ринків збуту. Проте, починаючи з 2016 року починається певне відродження галузі. При цьому найшвидшими темпами зростають прибутки підприємств (+237% у 2017 році), що є позитивними тенденціями.

Наступним етапом визначення економічної стабільності деревообробної галузі є порівняння темпів приросту її основних економічних індексів з середніми по промисловості. Результати такого порівняння покажуть на скільки відсотків темпи розвитку галузі випереджають чи відстають від середньо статичних, що ілюструватиме ступінь впливу макроекономічних чинників на розвиток досліджуваних підприємств. З огляду на порівнюваність динамічних характеристик розвитку галузі з розвитком промислового сектору економіки, цільова функція економічної стабільності матиме вигляд:

$$EKC = f(\Delta O_2^T + \Delta \Pi_2^T + \Delta I_2^T) > 0 \quad (1)$$

де, $\Delta O_2^T, \Delta \Pi_2^T, \Delta I_2^T$ – порівняльні щорічні темпи приросту обсягів реалізації, прибутку та капітальних інвестицій у галузі за період T.

Порівняльні темпи приросту за окремими показниками обчислюються за формулами:

$$\Delta O_2^T = \sum_{t=1}^n \left(\frac{T_{O_2}^t}{T_{O_n}^t} \times 100 - 100 \right) \quad (2)$$

$$\Delta \Pi_2^T = \sum_{t=1}^n \left(\frac{T_{\Pi_2}^t}{T_{\Pi_n}^t} \times 100 - 100 \right) \quad (3)$$

$$\Delta I_2^T = \sum_{t=1}^n \left(\frac{T_{I_2}^t}{T_{I_n}^t} \times 100 - 100 \right) \quad (4)$$

де, $T_{O_2}^t, T_{O_n}^t$ - темпи приросту обсягів виробництва продукції деревообробної галузі та промислового виробництва в цілому протягом періоду t;

$T_{\Pi_2}^t, T_{\Pi_n}^t$ - темпи приросту прибутку підприємств деревообробної галузі та в середньому по промисловості протягом періоду t ;

де, $T_{I_2}^t, T_{I_n}^t$ - темпи приросту обсягів виробництва продукції деревообробної галузі та промислового виробництва в цілому протягом періоду t ;

Використовуючи наведені формули розраховано порівняльні індекси приросту показників економічної стабільності деревообробної галузі за період 2013-2017 років. Результати обчислень наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Темпи приросту показників економічної стабільності реального сектору економіки України та деревообробної галузі

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Темпи приросту обсягів реалізації продукції					
$T_{O_n}^t$	95,7	89,9	87,0	102,8	100,4
$T_{O_2}^t$	102,7	96,0	88,9	102,0	105,8
ΔO_2^T	7,3	6,8	2,2	-0,8	5,4
Темпи приросту капітальних інвестицій					
$T_{I_n}^t$	106,5	88,4	101,6	134,3	121,7
$T_{I_2}^t$	129,6	129,4	158,4	181,9	104,8
ΔI_2^T	21,6	46,4	55,9	35,4	-13,9
Темпи приросту прибутку					
$T_{\Pi_n}^t$	76,4	93,9	81,7	96,3	172,5
$T_{\Pi_2}^t$	96,2	112,4	83,6	97,2	237,6
$\Delta \Pi_2^T$	26,0	19,7	2,3	1,0	37,7

Як показали результати аналізу, протягом 2013-2017 років індекси приросту економічних показників деревообробних підприємств випереджали аналогічні індекси по промисловості. Вийнятки становлять лише: 2016 рік, коли індекси виробництва продукції відбувалися на 0,8% повільніше, ніж у середньому по галузі та 2017 рік, у якому на фоні випереджаючого зростання прибутків спостерігається порівняно нижчі темпи приросту капітальних інвестицій ніж по промисловості в цілому. Частково такі результати пояснюються тим, що деревообробна галузь зазнала меншого негативного впливу геополітичних чинників внаслідок переважного розміщення підприємств на заході країни та зростання обсягів експорту продукції, що дозволило значно збільшити прибутковість господарської діяльності в умовах девальвації національної валюти.

Використовуючи формулу 1 та дані таблиці 1, розраховано інтегральний показник економічної стабільності деревообробних підприємств, що за період 2013-2018 років склав 253%. Тобто, можна говорити про те, що порівняно з загальним розвитком промисловості України, деревообробна галузь зросла у 2,5 рази. Цьому сприяло насамперед:

- вигідне географічне розміщення більшості підприємств у Західному регіоні України поблизу основних джерел сировини;
- зростання експорту продукції за кордон, що пом'якшило негативний вплив інфляції та девальвації;
- зростання виробничих потужностей підприємств та створення нових виробництв під впливом мораторію на вивіз необробленої деревини за кордон.

Зокрема, як стверджує Галасюк В.В. «введення в Україні мораторію на експорт необроблених лісоматеріалів у поєднанні з одночасним вжиттям заходів щодо розвитку вітчизняної деревообробної і меблевої промисловості призведе до:

- скорочення промислової вирубки лісів в Україні на 44,3 %;
- здешевлення вітчизняної лісо-сировини на внутрішньому ринку на 8 %;
- зростання обсягів виробництва української продукції деревообробної і меблевої промисловості на 9,8 %, а експорту – на 14,4 %;
- зростання обсягів податкових надходжень до Державного і місцевого бюджетів на 10 млн дол. США;
- збільшення ВВП України на 100,7 млн дол. США;
- забезпечить створення близько 10 тис. робочих місць в деревообробній, меблевій та суміжних галузях вітчизняної промисловості;
- ефективного перерозподілу доходів в економіці України на користь деревообробної і меблевої промисловості обсягом 45,3 млн дол. США [7].

Результати проведеного оцінювання економічної стабільності розвитку деревообробної промисловості за період 2013-2017 років дають підстави говорити не тільки про стабільність, а також і про випереджальний розвиток порівняно з іншими видами промислової діяльності. Разом з цим слід зауважити, що отримані показники частково зумовлені значним погіршенням економічної ситуації в окремих галузях (зокрема машинобудування, видобувна промисловість) внаслідок втрати частини виробничого потенціалу на окупованих територіях та обмеження ринків збуту. З огляду на скорочення сировинних ресурсів на території України перспективний розвиток та стабільність функціонування деревообробних підприємств потребує значних капіталовкладень у впровадження виробництв з високою доданою вартістю та ресурсо- й екологіозберігаючі технології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галасюк В.В. Особливості державної політики щодо забезпечення сировиною підприємств деревообробної промисловості України / В.В. Галасюк // Харківський аграрний університет ім. Докучаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://knau.kharkov.ua/visn_econom_201703_254.htm
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>;
3. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник / за ред. М. С. Кузнецової . – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 145 с.
4. Ильяшенко С. Н. Оценка составляющих экономической безопасности предприятия / С.Н. Ильяшенко // Науч. тр. ДонНТУ. – Донецк, 2002. - № 48. – С. 16-22.
5. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко. — К.: Лібра, 2003. — 280 с.
6. Любченко Н.Л. Механізм забезпечення економічної стабільності промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття ступ. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» (за видами економічної діяльності) / Н.Л. Любченко. - Хмельницький, 2010. - 22 с.
7. Окладский П.В. Соотношение понятий экономической несостоятельности и устойчивости предприятий / П.В. Окладский // Лесной журнал. — 2000. — №5-6. — С.176 — 180.
8. Романишин М.І. Економічна стабільність підприємства: сутність та її складові / М.І. Романишин, Н.О. Шпак // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: зб. наук.-техн. пр. - Львів: РВВ НЛТУ України. - 2009. - Вип. 19.10. - С. 248-253.

The scientific approaches to the definition of economic stability have been investigated. The indicators are systematized and methodological approaches to the estimation of economic stability of economic sectors development are substantiated. The main tendencies of the enterprises of wood and wood products production were traced; a comparative estimation of their economic stability in the conditions of dynamic macroeconomic changes was made.

Key words: economic stability, development, profit, investments, volumes of production.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>